

Fr. B. Kruiswoldi abn.
Eesti NSV Riiklik
Raamatukogu

1911

14. aastakäit.

Ukfit number 10 top.

Meie Mats

Tellimise hind kättesaamisel aastas 4 r. 50 l.,
6 kuu eest 2 r. 30 l., 3 kuu eest 1 r. 20 l. Toime-
tusest ise ära viies: aastas 3 r. 50 l., 6 kuu eest
1 r. 80 l., 3 kuu eest 90 l. Ilmub iga laupäeval.

Toimetuse ja talituse:
Tallinnas, Harju ja Riigitee uulitsa nurgal nr. 46/15,
"Leaduse" raamatukaupluses.
Aadress Venes keeles lüht- kui ka rahakirjajadele: г. Ревель.
Журналъ „Мейе Марсь“.

Tarvitamata jäänud lühemad tähtkirjad hävitatakse ära, kui tagasi saatmisel maksim. juurde lisatud ei ole. Kirjastajal peab
saatja täpselt aadress ja nimi peal olema.

Nr. 54.

Laupäeval, 29. (11. sept.) augustil 1915.

Nr. 54.

Viimane hoop.

H. Ulbo joonistus.

Dr. J. Masing

Tallinna terwishoiu arst ja Cesti põllumeeste seltsi esimees. Wiibis Dwinski polgu arstina 8 kuud tulejoonel. Era- korralise meeletindluse ja südiduse eest 2. ja 3. järgu Stanislawi ja 3. järgu Anna aumärgid saanud, peale selle veel teiste aumärkide saamisels ette pandud. Jäi sõjawäljal külmetamise tagajärjel kopsupõletikku, praegu kodus terwist parandamas.

„Muti“.

Wolli dei jutustus.

Dshon (John) Smiis oli nälgas. Ja pole ta ime juba teine õõ-päew, kus ta teragi juhu polnud saanud ülepea, see polnud temal kuigi haruldane asi — peaaegu iga kuu wiimastel päewadel oli temal niisugune kibe lugu. Kuid see oli kuu lõppus, nüüd aga oli alles kahetümnes kuupäew.

Ja siiski, olets nüüd ta kolmetümne esimene kuupäew olnud, see poleks osjalugu muutnud. Polnud tal ju nüüd enam kustilt raha loota.

Wana Krouen suri, ja waga wõimalik, et tema surm kellegile nii suurt muret ei teinud ja keski teda nõnda taga ei kahetsenud, kui Dshon Smiis, sest et kadunu wiimased katkümme aastat tema ainjaks toeks ja toitjaks oli olnud. Jah, wana Krouen oli aus mees. Tal põhus elaw süda rindus, ja, oli ta kord sõna andnud, pidas ta seda pühalt. Kes weel, aga Dshon Smiis teadis seda waga hästi: kus ta wana Krouen oma tsirtusega ei wiibinud — Wienis, Madridis, Londonis wõi Odessjas — ühtmoodi seisis tal lubadus pühalt meele, ja iga kuu esimestel päewadel jäi Dshon Smiis korralikult oma wäike pajuki, mille wana tsirtuse direktor oma endisele ratsanikule oli määranud.

Jah, aga nüüd oli wana Krouen surnud.

Tema surmaga kadus nähtawaste ta mälestus sellest muinasloolikust osawusest, mida weerand aastajaja eest noor,

ilus ja julge Dshon Smiis awalbas. Tema pöörafelt-julge ratsutamise tõttu weeres nii mitukümmeend tuhat sterlingnaela peremehe taskutesse! Tsirtus oli alati rahwast murruna täis!

Kuid kõi see oli ammu, kõi see oli unustatud. Inimesed unustawad nii ruttu. Üht lõbu ruttawad nad teisele wahetama. Ja uus direktor, wana Kroueni wäimees, sel pole aimugi „ilus Dsho“ endistest wõitubest.

Kõik oleneb ifeloomust, oskusest olude järele paenduda. Waga wõimalik, et keegi teine Dshon Smiisi asemel oleks püüdnud uue peremehe ümber piisut lipitjeda, temale paar meelitust öelnud, siis targu oma kibedast saatusest juttu teinud, ja oleks ehl mõne toha ta tsirtuse korraldajate seas saanud. Sest olgu kudas on, direktorile ta ometi tundmata ei ole, ülepea, sellele wõiks tsirtuse-ilmast Dshon Smiis tundmata olla? Ka astus uus direktor oma esimehed sammud ratsutamises jellesama Dshon Smiisi lahle juhatusse all.

Kuid wiimane on loomuse poolest niisugune, et lipitsemine temale wastu meelt on, ja kui ta nüüd peale wana Kroueni surma ilma igasuguse abirahata jäi, katsus ta ife-oma jõul raskest seisustorast wälja pääseda: kolis wäikesse toanurka, toitis ennast Zumal teab kudas.

Ja siis algas asjade pantimine. . . Pandimajasje rändasid paremad riided, hõbelusikas, paberositoo, kuld-uur ketiga, sõrmus, kapi hõbenupp. Jäi ainult hõbedast ninatubaka toos, ja ta see ainult sellepärast, et keski seda wõtta ei tahtnud, arwasid walgest metallist oawat. Muud polnud Dshonil enam midagi. Kõik siisjetuleku allikad olid kuivad, algas nälg.

„Müüge oma loer ära,“ soovitas temale wanakraami kaupmees. „Mis jaot's peate teda? Ainult üleliigne loorm. Mina aga annaksin teile heameelega tema eest. . .“

Do, misuguse pilgu Dshon Smiis tema peale heitis! Wanakraami kaupmees ei unusta seda, wõib olla, surma-kaupäewalgi mitte! Need nõiduwad mustjad filmad, mis särawaid pilkusi naisterahwaste süttiwatesse südamesse heitnud, ei olnud ta nüüd weel oma endist mõju kaotanud. Ja Dshoni poolt heidetud pilk oli nii paljuütlew, et wäike tortsus näoga wanamees-hangeltaja lähtu leti taha largas.

Kuid Dshon Smiis pööras ainult uhkest tema poolt ära, wõttis loeralese läte peale ja astus uulitjale.

Kellegile ei paktunud ta enam oma ninatubaka toosi, ta oli lauajest kondimisest juba üleliiga wäsinud. Ja ta jalg andis ennast tunda. Kord, aasta kuuetesikümne eest, oli ta teda wigastanud, hobuse seljast maha kulludes, ja sellest ajast peale tegi ta temale pahatihiti walu.

Pikkamisi lontis Dshon kuni promenabi peale ja istus lähema pingi peale. Wäike loer largas temal lohe põlwe peale. Niisugune oli juba kord tema harjunud wiis. „Kust ja kull tänä süüa peat'jad saama, mu wäike „Muti“, ja kust me sinuga õõmaja leiame?“ jostistas kurwalt Smiis.

„Mutit“ puudus kõneand, kuid nähtawaste oli ta harjunud oma wana peremeest hästi tundma ja nägi, et teda mõni mure rõhub. Sellepärast hakkas ta, tafa wingudes, tema nägu ja wana tortsunud kätt lakkuma, mille paar sõrme puudusid, need oli emalõwi temal sel ajal ära hamustanud, kui Dshon, peale selle kui jalga oli wigastanud, loomataltjutajaks oli hakanud.

Do, Dshon ei olnud seni ajani weel seda hirmsat eten- dust unustanud, kui tuliwihane lõwi tema läest kinni haaras! Seni ajani kuulis ta weel oma kontibe praksumist! . . . Kui mitte waimukindlus, mille tõttu ta otse pähe lastub rewolwripauguga lõwi maha poleks lastnud, Zumal teab, millega see olets lõppenud.

„Siiski, kas ei olets ükskõik? Üks ots tuleb ometi kord lõigile. . . Koh, see ots olets mõne aasta warem tulnud, ja see olets kõi. Mis head oli tema wiimastes elu-aastates? Üksainus wiletsus. . . Ja mis teda ootab?“

Dshon Smiis tujutas nerviliktult ja pigistas filmapilguts filmad kinni.

Jah, kdit, mis head elus olnud, oli ammu-ammu lainud. Kdit on möödas! Oli rahwa pailapjeks, esmalt ratjanituna, siis loomatalitajana, nüüd aga on temast ainult ware järele jäänud, wilets, ei kuhugile kõlbulik, jootawatõbesti puretud, testwast nälgimiseft kurnatud ware. Ja nüüd, praegusel minutil, on wiletsus, kurbtus ja häda juba kõigetõrgema punktini tõusnud.

Waene „Muti“! Nälg piinab teda, aga ta waitib, see waene, wäike loomake, ainult niuksub tasakefi ja lakub õrnalt käpa . . . kui palju armsust, kui palju mõistust on tema suurtes mustades filmades! Kas mõiwad inimesed nii armsad ja truud olla? . . . Waene „Muti“! Kus tuleb meil küll tänane õõ mööda jaata? . . .

Kodu, perenaise juurde, tagasiminemise peale pole mõtelbagi. Kui temale raha ei ole wiia, siis ajab ta nad otse wälja. Jseenesest ei ole see naisterahwas just kurti, kui tale korraliktult maksetakse, jääb aga juhtumisi wõlga, siis ei ole ta halastusi loota: mõne shillingi pärast tõreleb ja piinab ta jurmani. Ei, tema juurde ta ei lähe. Täna õõsel ei saa ta enam oma woodis magada.

Ah, jah, mis seal kaua mõelda! Walikut ju ei ole. Waja asjata uhtus maha puistata.

Uhtus! Sa-ha! . . . Uhtus on hea jaatuse pailastele, mis uhtusid wõib temal, peawarjuta waesl, weel olla?

Jah, walikut ei ole. Waja minna uue direktori, wana Kroueni wäimehe, juurde ja temale oma praegune seijuford ära seletada. Mis sellest, et direktor ta abiraha saajate nimekirjast maha kustutanud. Ta ei tunne ju tema wiletsat seijuforda. Wõib olla, arwab, et endisel kuulsal rahwa pailapil Dshon Smiisil teba wäikest abiraha wajagi pole. Ja muidugi. Waewalt saab ta aga teada, tohe käsi ta wana Kroueni poolt määratud abiraha edasi anda. Mis tähendawad temale need wiletsad kopitad, kuna ta wana Kroueni käest saanud pärandus mitu sada tuhat naelsterlingi suur on? „Pole midagi parata, „Muti“, lähme korraliktult seijufu juurde,“ ütles Dshon, raske ohtamiisega üles tõustes ja haiget jalga waewaga järel wadades, seijufu poole minnes.

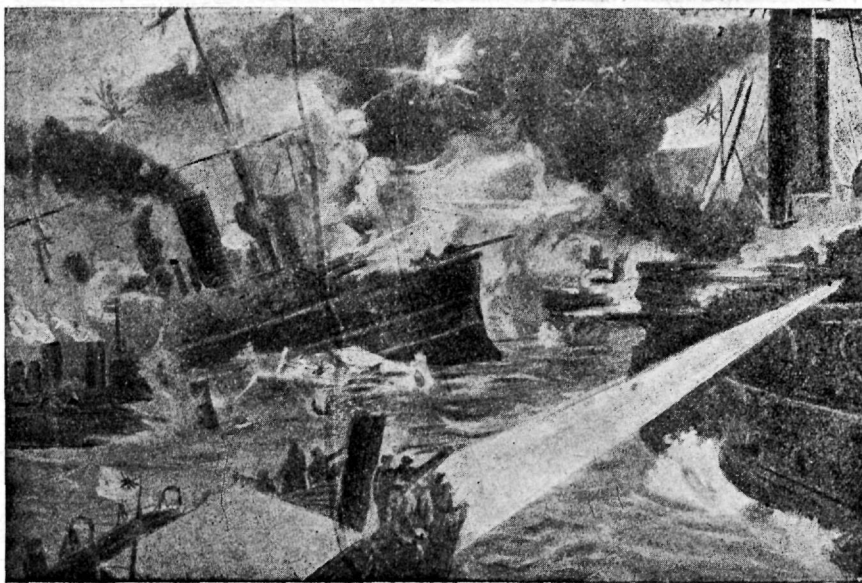
Suure ümarguse hoone sees walitjes waitus. Eten-
duseni oli weel tundi paar aega, kuid kassa ees ootas juba juur togu piletihoonijaid.

Dshon Smiis jäi mõtlema, kudas seijufusesse saada, sest et ta aimustki ukehoidjat ei filmanud; kuid seifamal filmapilgul kostis hobuse kabhjaplagin ja truu „Muti“ hakkas haukuma, otsetui peremehe tähelepanemist jaatuse hea juhtumise poole pöörda püüdes.

Ja tõdeste, ilusa tubli musta hobuse selgas ratjutas seijufu uue direktor, wana Kroueni wäimees, oma harilikult pealelõunaseft jalutuskäigult tagasi jõudes, seijufu poole. Oma täisõõnud, hästi rawitsetud näoga, ülespidi teeratud murrudega, peenes ja kallihinnalises spordi-riides oli ta täieste ilus mees. Ja ega neiuksed kassa ääres muidu tema lähinemist nähes ärewufesje ei sattunud, üks-teist küarnukkidega müljanud ja õõnu tuliseid pillusi tema peale heitnud.

Sügawa kumardusega astus Dshon Smiis kõnnitee wiimase ääre peale, et uus direktor mööda jõites teda tingimata märkaks.

Esiotja katsus direktor itka kuhugile tõrwa waadata, Dshon Smiisist mööda, kuna aga wiimane itka rohtem hobuse ette liikus, nii et peaaegu jalgu pidi jääma, siis ei jäänud direktoril muud üle, kui oma näole midagi rõõmja naeratuje sarnast katjuda ja wana ratsanikku teretada.

Merelähing õõsel.

Ta läks ifegi kaugemale ja ulatas, noortes neiudes kadestust äratades, temale käe, wõlde: „Tere Smiis! Kudas käfi käib? Olete, nähtawaste, itka hea terwise juures?“

Dshonil tundus nagu litjaks keegi tal tugewa käega tõri kõwaste-tõwaste kinni. Kuid ta püüdis enesest jagu saada ja ümises:

„Oh ei, herra direktor, minu terwis on hoopis wilets, ja ülepea . . .“

„Ja jah, mõistan,“ wääkis direktor wahela. „Wäga hästi mõistan. Nüüd on ülepea raske ajad kätte jõudnud. Mis teil weel — itka kudagi moodi jaate läbi! Üksit inime-
mene, pole teiste eest murefjeda. Aga mis mina pean ütlemä! Meie seijuford on, ütlen teile, päris noatera peal: juur ettewõtte, kõige mitmekesijemad nõudmised . . . Mine täida kõikide tahtumisi! Mäti on rahulolemataid, mäsajaid, kes ettewõtte korralikku käitu tatistawad. See on päris hirmus! Mitte elu, aga alaline piin. Mitu korda juba mõelnud: „kui kaua ennast piinata? kas ei ole parem „pood“ kinni panna?“ Jah, tõsi, wana sõber, ei soowiks ma teile, minu ajemel olla!“

Kdit see tuli direktoril woolawast, nii tulifelt ja südamliktult üle huulte, et Dshon Smiisil juba nagu häbi hakkas ja tal soow tõufis oma südamlikku kaastundmist direktorile awaldada. Kuid ta sai enesest weel tõrd jagu ja, südant rindu wõttes, jatkas ta:

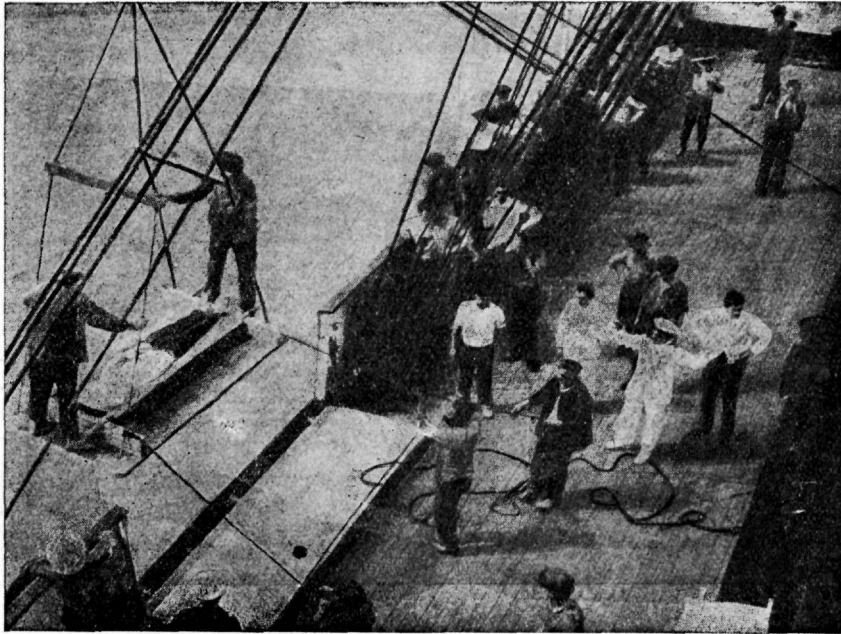
„Herra direktor, ma wõtan omale julguse teie poole pöörata palwega . . .“

„Ma? . . . mis? . . .“ peatas teda uueste direktor (tal polnud üllelligset aega tühja jutu ajamijeks), „mis on? Arwatawaste piletit tänase etenduse jaoks? No muidugi, muidugi! . . . Wõidfin ma Dshon Smiisile niijuguses tühijes asjas ära ütelda? Minge kassasse ja küfuge minu nimel piletit. Mis te arwate, Smiis, ka meieaegsed kunstnikud on midagi wäärt! Noh, aga nüüd, nägemiseni.“

Ja, kabhjaga kärsiktult maad kraapiwale, hobusele kannu-
nuseft andes, ratjutas uus direktor, noorte neiude ahnete pillude jaatel, minema.

„Muti“ aga istus uulitsa külmade kiviide peal, ja tema suurtest filmadest paisfifid selgeste wäsimus ja nälg.

Ettewaatlikult tõstis Dshon ta ülesje, mähtis õõrnalt oma mantli hõlma sisse ja liitus, wäsimuseft peaaegu juba tuikudes, edasi.

Peale merelahingut. Surma saanud madruše matmine.

„Samuel Knei“ luges ta fildi peal — „viinakelber ja kauplus.“

Smišs ohtlas raskelt, tammus ühe toha peal, astus siis otjustawalt üle läwe ja sattus kontorisje. Ta juhiti kontoristi elutoxteriga ühenduses seiswasje erakabinetti.

Doreda kirjutuslaua taga istus herra Knei sigar juus, ütles jalg teije põlwe peal, ja luges praegu alles saadud õhtust ajalehte. Ta oli wäga paks ja palja pealtega mees, kuid tema näos ja kogus oli niipalju iseenejst lugupidamist ja uhkust, et keski temas wana Kroueni tširkuje endist weiberdajat poleks kahtlustada teadnud, kes seal üle kahekümne aasta oli teeninud.

„Mis on?“ küsis ta, sammusi kuuldes, kuid et ta wastust ei saanud, pööras ta filmad ajalehe pealt, lütkas prillid otsaesije peale ja waatas terajelt läewele kohmetuses seisma jäänud külalise otja. „Zumal appi, keda ma näen!“ hüüdis ta, käega omal põlwe peale plaksatades. „Dšon Smišs! Dled ja see tõeste?! Noh, ütles ometi! Suur rõõm sind näha! Misjugujele õnnelikule juhtumisele wõlgnen tänu su külaskäigu eest?“

Endine ratsanik lasi toera tasakeši pörandale ja ütles kogelega häälega:

„Juhtumisele, — jah, kuid kaugelt mitte õnnelikule. Minu asjad, Knei, on wäga, wäga halvad... Nagu sa tead, ei jõua ma ammu juba enam töötada, ja... nüüd... tuli mul meelde meie endine sõprus...“ kogeles õnnetu.

„Sõprus?“ naeratas Knei. „Hea sõprus! Wdi sõpruse pärajt siis lõidki ja mul Wienis pruudi üle?“

„Jätame wanad arwed, Knei!“ ütles Smišs paluwalt. „Mina olin sinu ees süüdlane, kuid selle kõige eest olen ta karistust kandnud. Sest, kui hobune mind lõhtus, jättis sinu endine pruut mind koha maha ja sai siis...“

„Ja sai siis minu seaduskituts naisjts. Jah, see on nii, Smišs. Ja see on — tema õnn, et ta nõnda tegi, sest et ta nüüd, wähemalt, õnnelik, ritas on ja ülepea... Siiski, jäägu minewit parem puutumata. Nii siis ja ütled, Smišs, et su asjad halvad on?.. Ja jah, wana hea Kroueni surm muutis palju... Mis siis teha nüüd?... Ega ometi armu paluma minna!.. Sa otšid mu toetust, niipalju kui aru sain?“

Smišs ldi näost punajets ja wäristas uhkelt pead.

„Oh, ei, Knei! Ma ei palu armu- andi.“ Kui raske mul ka ei ole, aga nii kaugele ei ole ma weel läinud... Ma ainult tahtsin sind paluda, kui sul on... kui ja mulle mõnda tööd wõitšid anda... kõige wäitšema palga eest — et ainult mitte näga furra, — siis oleksin ma sulle wäga tänulik.“

Samuel Knei jäi mõttesse.

„Mis siis,“ ütles ta wiimaks, „tööd saab alati, ja kui ja nõus oled pudelšif pejema, kortima, piletišif peale klepima, siis wõin ma sulle kolm naelšterlingit*) tuus anda... Dled nõus?“

Smišsi tulipunane nägu muutus kahwatuks nagu kriit. Kuid ta wastas kindlalt:

„Mul ei ole walikut. Igal juhtumisel tänan sind, Knei!“

Eel filmapilgul läts šifemiste ruumide uks lahti, ja kabinetti astus šifre, ilka weel ilus, wäga toredas ja kallihinnalises riides naisterahwas. Nähtawaste oli ta kuhugile minemas, sest ilma et külalise peale tähelepanemist oleks pööranud, astus ta kärmeste oma paksu mehe juurde ja küsis, meeldiwalt tema lähemale kumardades:

„Tuite, anna mulle weel kümme naelšterlingit, ma pean õmblejale maksma!“

Oh, see hää! Dšohn Smišs tundis seda hästi, seda wana Kroueni tširkuje endije balletitantšifanna meelitaw-

õrna häält, oma kalli „Muti“ häält, kes teda ligi poolaastat oma kallistamisjtega hellitanud... Õnnis aeg... kõige parem, kõige launim aeg termel tema eluajal! Zumaluke, kui õnnelik ta oli olnud, kui piirita seda naisterahwast armastanud! Terwewit kuusteist pilla aastat olid mööda läinud sellest filmapilgust, mil neiu ta maha jätnud, wigastatuna haigewoodil!.. Ta ei mõtelnud... oh ei, ta oli täieste kindel olnud, et see kõit ammu möödas ja ununenud, kuid waewalt oli see naisterahwas tuppä astunud, kui kõit endine tundmus temas täie jõuga leekima ldi. Ei, nähtawaste ei olnud ta seda naisterahwast ilmasi unustanud, teda ilmasi armastamast jätnud. Tundmus tema wastu oli ainult sügawal südame põhjas uinunud.

„Kümme naela? Säh, wõta, mu kallim,“ ütles paks mees õrnalt, laua šahtlikst raha wõttes. „Aga pealekaubaks — uudis: šifin meie wana tuttaw Dšohn Smišs. Ta on praegusel ajal pijut raskes šifjukorras ja ma lubasin talle sellepärast endi keldris tööd anda. Loodan, mu südamele, et nüüd rahul wõin olla ja ta sind enam ärewusesje ei aja?“

Kiisi juured sammeti-mustad filmad libijesid piirita põlastusjega üle Smišsi kõrge, kõhna tuju.

„Mäherdune lollus,“ ütles ta põlastawalt, minema hakates.

Kuid šifin astus ta kogemata maas lamawa „Muti“ kapa peale. Kostis hale kuumine.

„Wait, „Muti!““ hüüdis Dšohn Smišs kohtudes toerale.

Do, mäherdune ettewaatamatus! Kui wihtawalt wälkufid naisterahwa filmad, keda ta kord sellešama nimega nimetanud!

„Kui jäl!“ karjus ta wihaselt. „Wja, Sam, see inetu loom koha wälja! Sa tead wäga hästi, et ma toeraj ei šalli! Sa kas on ülepea wiifšif toeri kaajas taluda, kui armu tullatše paluma?!“

Naisterahwas kadus, uks läts paukudes kinni. Tekkis waitus. Šifre Knei, kes ilmasi liiga wiifšifas polnud olnud, lasi pea häbenebes longu.

„Nii siis, kui tahad, Smišs,“ ütles ta mahedalt, naise ägedat wäljaastumist nagu lepitada püüdes, „šif wõid juba

*) Umbes kolmkümmend tuus rubli

homme peale halata . . . Du sul raha tarvis, siis annan sulle heameelega natuke ette . . ."

"Länan sind, knei," vastas Smiis, "kuid mul ei ole enam midagi tarvis. Ütle oma naisele, et wabandada palun. Ütle, et minu koer ilalgi enam teda ei tülita. Jumalaga!"

"Waat, kui laugele inimene ometi langeda võib!" mõlgutas knei, kallist sigarit popjutades. "Kuid siiski — see ei ole veel põhjus. Mu naine oli ka ime-äkiline. Ime-äkiline! See ei ole hea. Minul, selle wastu, on temast isegi hale meel."

* * *

Mlandlitult lasti „Muti“ omal pere-meest suure kivi laela silduda ja ei teinud häältki, kui ta tema digates silla pealt wette wiskas.

"Hei, mis te seal teete?" kätatas linnawaht, lähemale astudes.

"Waat, filmapill näete," vastas Dshon Smiis temale rahulitult, kumardas siis üle käsipuude ja kargas, käsa kõrgele tõstes, nagu seba ujujad teewad, wette.

Nad on jälle koos, endine ratsanik ja „Muti“. Misti asi ei juutnud neid lahutada. Reile on kõik lõppenud — mured, ja nälgimine, ja bömaja otsimine, kuhu pea wõiks panna.

Kõigile tuli lõpp.

Dhtul.

Pikkamisi weeres päitene allapoole ja säras punase ratsana tuhmits minewal taewaserwal.

Seledalt nagu tules helkifid mõne, linnast väljaspool asuwa, maja atnad loojaminewa päitese paistel.

Hellalt mängifid päitese kiired weel wiimast korda kena kase latwas, mis ühe teistest natuke eemal olewa maja atna all kaswas. Ühe kask vastas päitese terwitust kerge kahisemifega ja wakis siis.

Päitene läts looja.

Pilwed taewaserwal särasid kollakas-punafelt, nagu kulla sisse kastetud hiigla willatordid.

Ilm läts ilka pimedamaks ja pimedamaks.

Selgelt paisifid nüüid kase ohjad wastu tumefiniist taewast läbi dhtuse widewitu.

Kõik oli waike, ainult döpitü lafutamine lähedal olewas pargis ja soldatite ühetooniline laul segas wahetewahel dhtust rahu.

Kase all pingi peal istus, lõuga kepi najale toetades, wana emake ja waatas mõttes linna poole, wahetewahel hoolsalt kuulatades.

"Emake, mida sa nii hoolega kuulad?" küsis kellegi hääl wanakese seljataga.

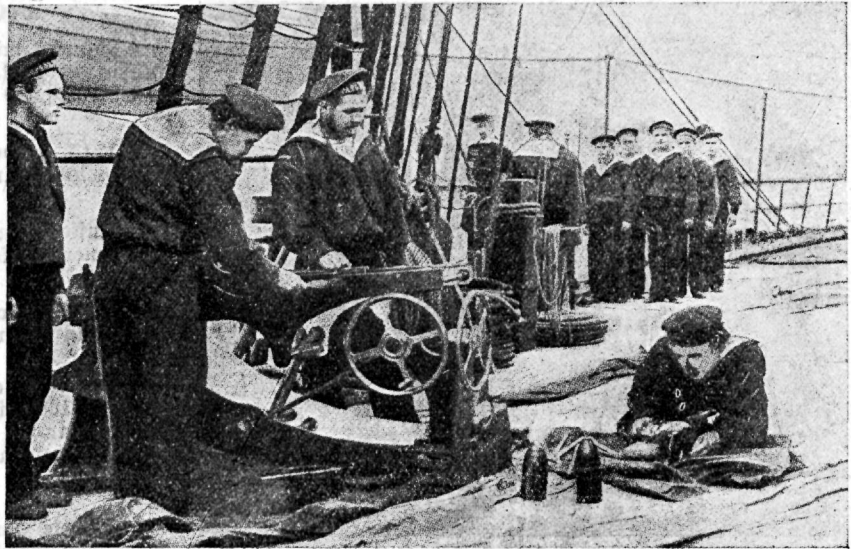
Wanake pööras lohtunult ringi, wastas siis larmeste, nagu oleks ta rõõmus, et kellegile oma südant saab puistata:

"Mina wõi? Kuulan soldatite laulu. On ju minugi poeg nüüid soldat. Teab, kus laugel sõjawäljal ta laulu laulab, wõi . . . ei tea kas ta ongi enam elus . . . Oh peaks Jumal teda kaitfema ilka!"

Paar pisarat weeresid emakese filmist ja wajusif pillamifi mööda krobelist palet allapoole . . .

Soldatite laul oli waike. Ilm oli juba üsna pimedaks läinud; taewa wõlwoil särasid mõned üsikud tähed, — aga ifkagi istus wanake weel kase all, pingi peal.

Wiimaks ometi ärkas wana emake mõtetest ja ohkades kosis ta toa poole. Siin oli ta oma ainfa pojaga juba hulga aega elanud.

Peale merelähingut. Suurtüki pnhastamine.

Poeg käis linnas wabrikus tööl, kuna emake kodust asja toimetas ja korraldas.

Rahulitult olid nad siin elanud, kuni wiimaks sõda tuli. Sõjaga ühes tulid neile ka wiletsuse päewad.

Wabrikud jäid seisma ja poja teenistus lõppes otfa. Ainult päiwiti leidis ta weel siin ja seal tööd, nii et ta waewalt iüiriraha makstud ja süüa sai.

Siiski ei olnud nende elul weel wiga; aga tuli päew, kus Kaarel (nii oli poja nimi) sõtta pidi minema.

Nüüid oli emake oma ainfama toe kaotanud. Eefimese kurwastusega jäi ta haigeks. Ainult perenaise hoolsal pöetamifil sai ta wiimaks terweks, eht küll mitte täieste. Sea perenaine iüiriraha ta käest ei nõudnud, waid andis talle pealegi weel süüa.

Uga kurb oli wanakese elu siiski. Tema ainuke rõõm olid poja kirjad, mida ta wahetewahel sõjawäljal sai.

Korraga aga ei tulnud enam Kaarki käest mingifuaust teadust. Emake ootis ja lootis. Iga kirjatooja käest küfifis ta:

"Kas mulle ka kirja on?"

Uga wastus oli ifka ühesugune:

"Ei ole."

Wiimaks jäi wanake uueste haigeks. Ei aidanud perenaise rawitfemifed ega rohud, — emake närtfifis filmanähtarawalt.

Ühel hommikul, kui perenaine jällegi ta tuppa astus, leidis ta ainult külma furnukeha eest.

Wagufalt toimetati siis matused, ja nüüid puhkab emake furnuaia laugemas nurlas pöösaste wahel täielikkus waiufufes; ainult paar wana kastand kohistawad ta haura kohal ja näiwad nagu sala juttu ifkeskis puhuwat.

Rohkem kui aasta oli seft ajast juba mööda läinud.

Oli jällegi ilus, soe, suine dhtu.

Päite oli alles mäeweeru taha kadunud, kui linnast, tolmust teed mööda, üfik rändaja tuli.

Selgas olid tal soldati riided ja ühe käega (teift tal ei olnud) hoidis ta pififist pambufest kaenla all.

Kiireft, nagu oleks tal rut, sammus ta mööda teed edasi. Nüüid tulid eemalt aedade wahelt mõned majad nähtawale. Ühe majakese ees kohistas suur kask tafafest oma lehti.

Seda nähes libifes sõjamehe pruunifis põlenud näoift kerge naeratus üle.

See oli Kaarel.

Lennumasinad maakuulamisel. Lennumasina pealt alla wifatud lint lendurite poolt kogutud teadetega.

Raua oli ta sõjas olnud ja paljugi wõitlusi läbi elanud. Wii naks, ühes raskes lahingus, kaotas ta oma pahema käe, ja lasti kodu.

Lootuses warsti ema näha, kiirendas ta sammusi. Oma ootamata ilmutamisega tahtis ta wanakesele rõõmu teha; et aga wanake ammugi juba mulla põues puhkas, seda ta ei teadnud.

Nüüd astus ta oma tuttawa kase juudre, mille all ta emake nii tihti oli armastanud istuda. Natuke aega kuulatas ta kase ühetasast kahisemist ja sammus siis ruttu edasi — toa poole

Surmaia kaugemas nurkas seisis nüüd Kaarel palwes oma emake haa ees.

Rohked piirad weeresid ta filmist ja wajusid aegamisi suure pruuni habemesse, kus nad peatama jäid ja nagu hiilgawad pärlid särama näisid.

Selefinist taewast katsid aga wahapeal tumedad pilwed. Nagu muinaslooliste hiiglaste kari kerkisid nad, ühtepuhku oma kuju muutes, filmapiirilt ulesse.

Tuul läks wahjemaks, ja wahjemine kahisemisid ta kastani ossad. Keereldes kioisid mõned lehed puuotsast alla ja langesid liigledes rohku kaswanud haa peale.

Eiis waitis korraga tuul.

Tasa, nagu arglikult kostis kōue mitrin, kaswas aegamööda wahjemaks ja wahjemaks, kuni wiimaks wägewa rafsumisega, nagu oleks taewas lõhkemisel, lõppes.

Juba kukkusid mõned rased wihma tibad, selle järele rohkem ja ifka rohkem, kuni wiimaks wett nagu oawarrest alla tuli.

Sõjamees aga haa ääres ei pannud seda tähele, ifkagi seisis ta katmata peaga weel haa ees ja waatas mõttes wiltuwajunud puuristi peale.

C. R.

Suremine.

Kirjutanud professor Nothnagel. Hind 35 kop. — Kõige suurem inimesejoo waenlane on surm, ja kui nüüd professor Nothnagel meile tema ilmutamise ja tegewuse üle täielist pilti pakub, siis peaks arwama, et ühtegi inimest ei ole, kes teada ei tahaks, millest surm — suremine inimese ihuse tekib ja kas surm, näit. sõjamehel, walus on.

Mõned huwitawad teated.

Rauast, mis inimese tehas olemas, wõib seitse kestmise fuurusega naela teha, kuna sealhambas olewast wosworist terwelt 820,000 tuletitu pead saab.

1913. a. weeti Lõuna-Afrikast 547,709 naela jaanalinnu fulgi wälja; hind umbes 15 miljoni rubla.

Australia neegrid lasewad oma ambudega ifegi 70 sammu pealt meie 10 kopitalisele pihta.

Inglise, Preisi, Schweitsi ja Islandi rahwuslistel hümnustel on üks wiis.

Geoloogide arwamise järele wõib Europa-Wenemaalt üldse 60,106 miljoni tonni süsa wälja kaewata. Aasia-Wenema tagawara on aga 173,878 miljoni tonni suur, kuid et Aasia-Wenemaad weel liialt wähe tuntakse, wõib sealt palju enam loota.

Esimese õmblusemasina leidis a. 1790 Thomas Sayne ites, teda tarwitati jalandude õmblemise juures.

Bõline tamm tarwitab suwe jookkul 100,000 kuni 120,000 kilogrammi wett, mille ta juurte abil maapinnast wälja kisub.

Zoomadest magab elewant kõige wähem; ifegi kõige suurema jõupingutuse järele magab ta ainult 4 tundi.

Päike on maakerast 1,280,000 korda suurem, kuid kaalub ainult 324,000 korda enam.

Esimeste elektrilampide põletamine maksis 3,5 kop. tunnis, kuna see praegu ainult 0,2 ehk 0,3 kop. maksab.

Petrogradi elanike arw kaswas a. 1900 - 1910 466,000 inimese wõrra, kuna Moskwa ainult 300,000 elaniku juurde sai.

Kõige terwem rahwatõug on — juudid; nende elupikkus on keskmiselt 8 - 9 aasta wõrra suurem, kui kristlastel.

Keiser Willemi isiklik warandus on umbes 500,000,000 marka suur, kuna ta iga aasta 25,000,000 marka fiske wõtab.

Wene keelest — u —

Hiina tarkus.

Nagu wesi mäe peal, nii puudub wiha suures hinges.

Wõidawad need wiirstid, kellega keegi ei julge wõidelda.

Kui sa arwad, et tark oled, siis ei ole sul tarkusekübetti.

Tõsine genius on lihtne — nagu laps.

Seadusi andes ole karm, neid tarwitades armuline.

Wangikojad on õõd ja päewad luksus ja ometi on nad täis; templid seisawad alati lahti ja on ifka tühjajad.

Koer kuuris haugub oma kirpude pärast, jahi peal ei tunnegi ta neid.

Misugune õnn on andmises! Ei oleks ühtegi kistit, kui nad seda teaksid.

Wene keelest — u —

Alles nullas!

Säda ihaldab paremaid aegu,
paremaid päivi ja paremaid tunda —
paremaid kui tal on käes praegu
tahab ta lordi siin näha ja tunda!
Aga kui tulevad paremad päevad,
rahul ta ometi veel ei ole,
sest ta filmab siin teistel näevad
weelgi paremat, mida tal pole!
Rahul ei ole ju meie iial!
meie kurdame ifegi tullas:
igas ihas me läheme liial —
rahule jääme alles — nullas!

R. Põld.

Viimase 300 aasta sõjad.

Viimase kolmesaja aasta jooksul oli üleüldse 1700 sõjariistus kottupõrtamist, millest maal 1044 lahingut, merel — 122 oli, kuna piiramist 490 ja allaandmist 34 ette tuli.

Rõige enam lahinguid oli Prantsusmaal: 1079. Teifel kohal seisab Austra, järgnevad Inglismaa, Preisimaa, Hispaania, Türgimaa ja Venemaa.

Prantslased võitsid 584 lahingut ja kaotasid 495 kōhas. A. 1600. alates võitles Prantsusmaa üleüldse viieteistkümmne riigiga, kuid enamjaolt Austraaga. Kahelja Saksa-Prantsuse sõja jooksul võitsid prantslased 152 korda.

Rindlustest pani kõige enam piiramisele vastu — Gibraltar, mida inglased 1810—1812 piirasid; siis Cadix, mis 903 päeva pärast Inglise-Hispaania vägede alla andis. Kolmandal kohal seisab Sewastopol, mis 346 päeva vastu pani, siis Port-Artur — 221 ja Plewna 142 p.

Rõige enam inimest langes Murdeni väljadel — 138000. Sedani juures said 122000 inimest otja. Borodino väljal — 8000; Bagrami juures — 63000; Dresdeni all — 50000; Austerligi juures 46000; Waterloo lahingus — 45000 ja Solferino juures 39000. — u —

Tähtis sündmus Gibraltarise kahesaja aasta eest. Martii de Saline võidurikas fisesõit Gibraltarise, Prantsuse-Hispaania sõja ajal.

Pärast lahingut.

Benekesest E. R.

Waiknuud on lahingu kōra. Bidutsejad võitjad jätsid lahinguwälja maha ja ajawad võidetud waenlast taga.

Waiknuud on kutsuwad pōjuna hāāled ja trummi pōrin; pūsside ragin ja suurtilki mūrin. Waiknuud on võidu hūiided ja kannatajate ohjed.

Lõpeb päew.

Selestinine taewas läheb ilka tumedamaks ja tumedamaks. Taewa serwal lõõb ükfit täht sārama, selle järele teine, kolmas, kuni wiimaks taewas tihedalt nendega ülelilwatud on.

Sasa, arglikult tuleb eemalt, pōõfaste wahelt sahin kuuldawale — see on tuul. Kiirelt tõttab ta üle lahinguwälja, üle surnute ja haawatute, ning kaob metsa tihnikusse, seal kahistades ja mūhistades, nagu langemutele wiimast muusikat tehes.

See tuul äratab ühe liikumata keha elule: kogu tõuseb ülesse, toetab kōe najale ja awab filmad. Onnetule tuleb mõistust tagasi. Just nagu raskest unest ärkades, waatab ta imestanud, aga kustunud waatega oma ümber ja tuletab weriseid wõitlusi meelde.

„Raskest haawatud . . . Surnute keskel! Oh, hirmus on surra ükfi, mahajāetult. Juua, juua . . . ometi üks tilgakene! Keegi ei aita. Keegi ei kuule mu wiimast õhtamist. Isand, āra lasje mind surra ses ükfituses!”

Ükfi! Ei! Waat, orgu mōõda liiguwad pikkamisi mingisugused warjud . . . Jumal! Need on ju omad. Kāiksete peal walgendawad neil walged fidemed punaste ristidega. Need on halastajad õed ja wēnnad. Nad otswad elusaid surnute hulgast.”

Kustunud filma elustab rōõm ja nāgu niisutawad palawad tānu pisarad.

Tähtis pimedate ööde puhul.

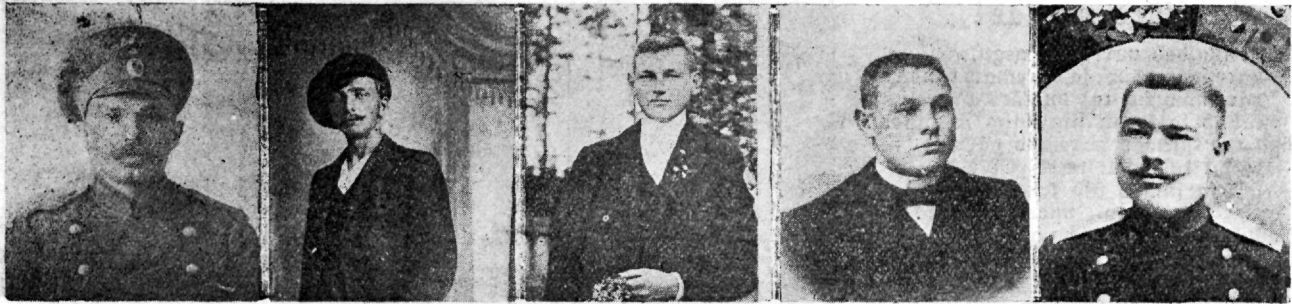
Kuiwad galwanielemendid

Opetus, kudas todusel wūsil mitmesuguseid kuiwi batareisi taskulampide, elektrikellade j. n. e. jaoks walmistada. 7 pildiga. Hind 30 kop.

Saada igast raamatukauplusest.

Pealadu

„Seadus”,
Tallinnas.

Mihkel Schiff,
Paide kr. Tegewas
sõjaväes

Hendrik Linde,
Tammiste w. 6. märtsil.
E. all langenud

Mihkel Lepmets,
Ahtna w. 22. mail wõit-
luses langenud.

Aleksander Meeles,
Wigalast. Septembris
austerl. wõid. langenud

Karl Zoom,
Wakselina w. Austerl.
wõideldes langenud.

Johannes Sarapik,
Rannamõisa w. Sõja-
wäjal.

Aug. Puurland,
Kohilast. Tegewas
sõjaväes.

Willem Karu,
Kohilast. Tegewas
sõjaväes.

Peeter Waldet,
Wetse w. Tegewas
sõjaväes.

Jaak Grünthal,
Saanja w. Sõjawäjal
sanitaris.

Heinrich Rannamees,
Paides. Kolmandat
lorda sõjawäjal.

Aleksei Miinin,
asunik Siberist.
Sõjawäjal.

Mihkel Mäeberg,
wan. alamohwiter.
Tegewas sõjawäes.

August Brause,
esr. Georgi rist.

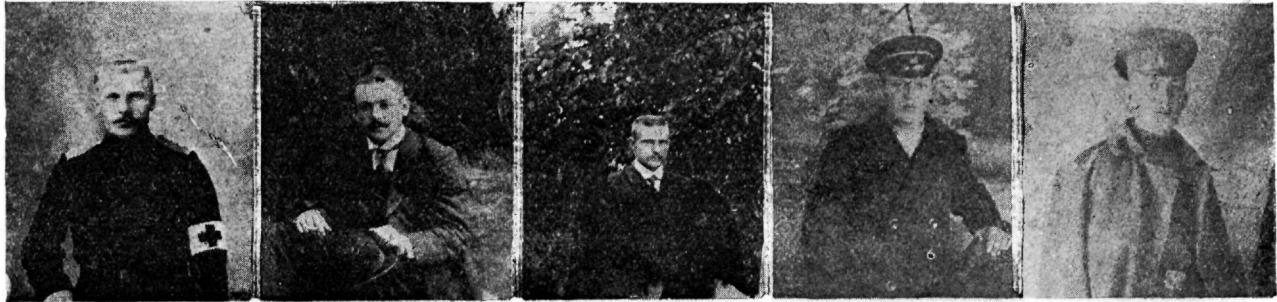
Johan Kraut,
Ristist. Sõjawäjal.

August Wilberg,
Ristist. Tegewas
sõjawäes.

W. Kliimann, J. Aduberg, A. Kunnmann, P. Kunn,
Wõru-Meesist. Tegewas sõjaväes.

August Bus,
Tallinnast. Tegewas
sõjaväes.

Anton Kimmel,
Kostroma kub. W.-Jaap.
õijas oln. Teadmata kad.

Ferdinand Kruus,
Nehatu w. Saksamaal
wangis.

August Sallu,
Paide k. 20. olk teid-
mata kadunud.

Alfred Mürsep,
Tallinnast. Teadmata
kadunud.

Boldemar Blauschun,
Wabat. Tallinnast.
Austrias wangis.

Willem Laasberg,
Rakvere k. 18. jaan.
teadmata kadunud.

Karl Bultmann,
Rattküla w. Tegewas
õjawäes.

Jaan Tiikmann,
Portuni w. Teadmata
kadunud.

Julius Peets,
Augustikuul 1914. tead-
mata kadunud.

Karl Antow,
Narwast. 8. detf. Austria
wangi langenud.

Aleksander Tanig,
Petrogradi kub. Lomowa
afund. sõjaväesjal.

August Rech,
Narwast. Tegewas
õjawäes.

Oswald Noon,
Narwast. Tegewas
õjawäes.

Aleksander Treiel,
Rakverest. sõjaväesjal.

Aleksander Sällo,
Paddast. Telefonist tege-
was õjawäes.

Laawet Roostpuu,
Narwast. Teadmata
kadunud.

Ado Kint,
Wilsandist. 2. järgu
Georgi rist.

Johannes Peet,
Paasvere w. 18. mail rin-
nust shrapnelliga haawat.

Karla Liwoja,
Kursti kibelt. Dragun.
Georgi raba.

Johannes Jürisjon,
Wilsandi k. Saks-
maal wangis.

Jaan Lütt,
Saapjalu kr. 30. märtsil
R-s teadmata kadunud.

Johannes Klamann,
Kloostri w. M. allhaa-
watud. Aueste sõjaväl.

Jaan Kuningas,
Jäärja w. 16. märtsil
E. all teadm. kadunud.

Eduard Pupunan,
Witebskist. 2 korda haav.
3 auraha. Sõjaväljal.

Robert Umberg,
Talinnaft. Haawatud.
Aueste sõjaväljal.

Paul Leht,
Tartust. Haawatud.
E. all 6. novembril

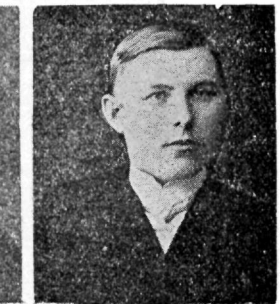
August Weiper,
Wif. kr. Jal. haav. Wabw.
eest ou närgid. Tegew. sõjav

Rudolf Klamann,
Kloostri w. 9. juulil
haav. Saigemojas.

Ernst Jaanson,
Narvast. 20. mail S.
käres haawatud.

August Pagar,
Rakvere kr. 20. nov. haav.
Wäetecnist. wabae'atud.

Jaan Liwoja,
eireitor. 16. märtsil
R-s langenud.

Eduard Treimann,
Sagerist. 27. jaan.
R-s langenud.

Jüri Kivistik,
lipnik. S. Jaanist. Lahin-
gus langenud.

Alfred Määr,
Wõru kr. 20. weebr.
langenud.

Aleksander Pool,
Saaremaalt. 8. nov.
langenud.

Roman Peterson,
Saapjalust. 10. juulil
laest haawatud.

Jaan Kornis,
Abja w. Siberi kätt.
Kodus parandusel.

Martin Wilmann,
Narvast. Kabel torral
haawatud.

Albert Mühlbach,
Kõlga-Kõnnust. 4. juulil
haawatud. Georgi rist.

J. Rogenbaum.
22. nov. haawatud.

Rääne väerinnal. Inglaste tormijooks sakslaste kaevikute peale.

Saadik, kellel ilmast ei ole.

Silmade selgitamiseks kirjutame lord ka saadikust, kellel ilmasi „aega ei ole“, sest et ta alati „aega surnuks lööb“.

See diplomat on alati automobils ja nägusate naisterahwaste armjas seltskonnas wõi — sõpradega kaardilaudas.

Naisterahwad — kaardimäng — automobil, ja ei muud midagi. Wene saatkond on kaardilubiks muutunud, kus ööd läbi raha peale kaarta mängitakse.

Inimestele, kes asja pärast tulewad, wastab uske-hoidja:

„Saadik on kolmeks päewaks ära sõitnud.“

Ja teine lord:

„Saadik sõitis preili B-ga automobilil kaugemale lõbusõidule.“

„Waat kus sa dif, kellel ilmasi aega pole,“ tähendawad tema kohta liiduriikide saadikud, pehmelt öeldes.

Kuid sugugi nii pehmelt ei kõnele Sofia elanikud A. A. Sawinski (mõistlikud mõistawad isegi, et siin jutt meie Bulgaria saadikust on), pealegi kus ta ka noorte Bulgaria neiude peale maia on.

Üks endine Bulgaria minister, suur Wenemaa sõber, isamaalane ja Balkani-liidu poolehoidja tähendas A. A. Sawinski kohta:

„Kudas oli wõimalik siia niisugusel ajal niisugust „Rooma langemise aja kawaleri“ saata . . . See on üks Wenemaa suurtest wigadest, mis suguseid ta juba enne palju teinud . . .“

Ja mis hra Sawinski wenelased ise mõtlewad, selgub sellest, mis üks meie Balkani kangelastest ja peenike asjatundja-diplomat ütles.

Bulgariasse jõudes sai ta juba teel saadiku kuulsusest, tegewusest ja hoolimatusest kuulda. Ja kui teda Sofias meie saatkonda kutsuti, ütles ta otsekõhe:

„Ütelge oma . . . (järgneb niisugune sõna, mis trükkis kohane pole awaldada), et ma temast teadagi ei taha, weel vähem temaga asja ajada!“

Ja üks teine Wene diplomat, kes Balkani asju ja ise-äraldi Bulgaria asju hästi tunneb, ütles pisarfilmil:

„Meie oleme terwe oma plaani Bulgarias kaotanud, oleme esimese sõja-aasta kaotanud, sellepärast, et meie asja keegi tõsiselt ei ajanud, et meid mingisugused Sawinskiid ehitasid . . .“

Waat' mispärast suur Wenemaa wäike Bulgaria ministriga lipitsewalt peab kõnelema ja muud wastuseks ei saa kui:

„Küllap Jumal aitab!“

Wõi:

„Tulge homme!“

On siis kõige selle järele weel ime, et meie saadik Bulgarias selle walitsuse tegewusest, Saksa salakaua weost Türgimaale, Bosporuse ja Dardanellide tähtsusest Wenemaa kohta midagi ei tea . . .

Tal on ju paremad sõbud . . .

Urgu mõtelgu lugeja, et siin tühja juttu Wene saadiku peale aetakse! Asi ja aeg on tühjade juttude tegemiseks liiga tõsised . . .

Meie saadik ei saanud weel juuniku lõpul aru, mis jaoks Wenemaal Konstantinopoli tarwis on. Ja üks Wene ajakirjanik pidi saatkonna liikmete juuresolekul temale alles Konstantinopoli tähtsuse Wenemaa kohta selgeks tegema! . . .

Nüüd on A. A. Sawinski kuulu järele saadiku ametist wabastatud . . .

Ügemale aasta aega aga oleme pidanud oma nahka tema eest turule kandma.

„W. W.“

Minu öde.

Major Dubidon, 35. draguni eskadroni juhataja, käis kärstult oma sõmatoes ühest nurgast teise.

„Theofil! Theofil! wastad ja mulle, elajas?“ karjus ta oma poja peale, kes teises toas oli ja enesest vähematti elumärki awaldada ei tahtnud.

Major oli ärewuses. Wana sõber, kindral Krosar, ootas teda oma mõisa jahi peale. Aeg jäi iga minutiga napimaks, aga Theofil lasi enese peale weel kaua oodata. Wõis wäga wõimalik olla, et nad enam õige ajaks rongi peale ei jõua.

„Müllal's sa, ratsanik, oma toaleti lõpetad? Nii kui 'ks naisterahwas! Nii kui 'ks naisterahwas! See pag'na pummati määrimine ja lõhn'õldega piserdmine ei lõpe wist iialgi! Ma ütlen, Pomponi nimel, see minule ei meeldi!“

Wiimaste sõnade juures astus Theofil sisse. See oli nmbes kahetümne aastane noormees, punaste juuste ja pika kaswuga. Ta liigutustes oli midagi kentsakat, kuid kõige kentsakam oli tema pikk kael, mille peale iga kaelkirjat kade oleks wõinud olla.

Wiie aastastelt oli ta ema kaotanud. Isa oli siis tema kaswatamise oma peale wõtnud; teda draguni kooli pannud, sest sõjamehena arwas ta, et ainult sel wiisil inimene ilmas elatud saab.

Nüüd märkas teda isa:

„Ah! sa's tulid? See ei ole muidugi weel sinu arwates hilja! Ma olen ennast juba kiwiks ood'nud. Ma kutsun, hüü'n find, aga sa ei wast'gi mulle.“

„Aga, isa . . .“

„Küllalt! Seda ma üt'l'n sinule, räägi . . . aga omal ajal! Sa tah'd muidugi mulle wastu rääkida, et sa hilja ei tulnud . . . Dota! Homme päew on sinu rääkimine, kui sa Saint-Siri dragunite koolis efsami peal läbi kull . . .“

„Pea . . .“

„Mis, mind julg'd ja peatada? Tead sa, et sa mind kõnes efsit'da ei tohi? Sa pead wait olema, kui ma rääg'n weel vähem tohid sa mind peatada!“

„Ei isa . . . ma tahtsin ütelda, et mu pea mind efsamidel hädasse ei jäta.“

„See oln mina, kes siin sinuga räägib! Räägi tein'lord selgemalt ja kat'gorialis'malt. Ole sõjam's nii kui mina. Pomponi nimel, ära ilms' lühidalt räägi!“

„See küll, isa . . .“

„Siis, seisa sirge, paremale poole, mars, ruttame sõidu peale, ma ei taha kindrali oodata lasta. Oled sa walmis? Wõta oma kepp ja kibr' . . .“

"Ma tunnen sind ja sul on hirm, et ma sinust räägin, kes ja oled, aga ole rahul, ma ei räägi midagi."

Laduur vastas kogeldades:

"Ma tean, mis te ütelda tahate!"

"Aga Theofil, kes ikka rohkem ja rohkem waimustatud sai, ütles õhinaga:

"Asjata on seda kauem salata. Sa ei ole ju kedagi muud peale minu oma südamesse lastnud? Oled sa siis unustanud selle õnneliku filmapilgu, mil sa minule . . ."

"Mis?!"

"Kas sa ei mäleta seda ilust suweööd, kui meie Robinsoni puisteel jalutasime ja üksteisele truudust wandusime?"

Ja ilma wastust ära ootamata, langes ta põwili ja hakkas temal käsa suudlema.

"Teie olete hullumeelne! — kartus Laduur.

Theofil tõusis ülesse ja ütles veel palawamalt:

"Mii siis olen ma sind jälle leidnud ja ma ei lasse sind mitte ära minna."

"Ah ei, waadake," tahtis Laduur seletada.

"Tahad sa minu juurde jääda? . . ."

Ma annan sinule kõik oma toamööblid tarwitada; see ennast oma maitse järele fiske. Ma tahan kõik sinu soorid täita, sul ei saa millegi puudus olema..."

"Jah, filmapilt," vastas Laduur juba elawamalt.

"Ah, kui õnnelikuks sina mind teed! Mina igatsen suudlemiste järele . . . Tead — mina lähen parade-trepist wälja, sina tuled kõõgi-trepist järele ja ma ootan sind uulitsa nurga peal."

"Jah, ma tahan isegi siit nii cuttu kui võimalik minema pääjeda!"

Nüüd oli Laduuril ometi lord võimalus putku panna ja ta tahtis ka kohe seda teha.

Theofil waatas teda armatsewa pilguga:

"Kui ilus sa oled! . . ."

Kuid nad ei olnud sugugi wana majori arwesse wõtnud. Parajaste, kui nad minema hakkasid, astus major fiske ja hüüdis:

"Pomponi nimel! Sa püüad siin wäikesel kärbsel pähe ajada? Tee et sa siit minema saad!"

Theofil läks pikkamisi wälja ja Laduur jäi lamba watega majori otja wahitima.

Waewalt oli uks kinni pandud, kui wanamees armastuseawaldustega kohe peale hakkas:

"Kui teie minu wastu wiisak's tahte olla, siis ärge kartke mind mitte . . . Oh, Injass, mu süda pup'rdab! Teie olete muidugi walmis kõik tegema . . . ei . . . ümberpöördukt . . ."

"Ümberpöördukt?" päris Laduur, kuna tal hambad suus kõõgisesid.

Wanamees tahtis weel midagi rääkima hakata, kui järsku ukse peale koputati. Laduur tahtis seda oma kasuks tarwitada:

"Mina lähen lahti tegema."

"Minge. Kes see mets'line on, kes meid niisugusel tunnil tülit' ma tuleb?" wihastas Dubidon, kuna Laduur uft lahti tegi.

See oli üks teadustus, mida keegi ohwitser tema kätte ulatas.

Ja waatas seda:

"Räed sa! . . . See on ju Pat . . . Mi! Oh, sa tuline kurat! . . ."

Kleidi sees wäikeste sammudega astudes, lohistas ta oma suuri säärikuid mööda põrandat järele. Nüüd oli aga saapanina põrandawaiba taha kinni jäänud, ja ta prantsatas oma käies pikkuses põrandale. Kleit lehwis kullumisest, tema punaseid ratfamehe piiffa paista lastes.

Esimene ifamaa sõda. Teel Breslawi ja Desna wahel 9. juulil 1812.

Kõik kohkusid . . .

"Oh, mu Jumal," kiljatas Agathe.

Dubidon pani oma pasuna hüüdma:

"Sarwik piikst's . . . Naisterahws draguni piikst's . . ."

Ja teie, alatu, ütlete mulle, see olewat teie õde! . . ."

Agathe wärises hirmu pärast.

"Aga, herra . . ."

"Rääkige tõtt! Muidugi on kõik wale, kõik on wale . . ."

Ja teie, mida teie põrandal pil'li maas ootama jäite, kui furn'd figa . . . Kõh, kõuste ülesse!"

Laduur kuulas sõna; aga kleit, mille haagid kullumisega eest ära olid rebenenud, langes põrandale, ja ta jäi oma punastes piikstes, bluuses ja toatiidrukku tanus majori ette jetsma . . .

Selles tääbaras seisuforras tõusis käsi loomusunnil kõrwa äärde ja ta andis sõjamehelikult au.

Agathe sai aru, et nüüd kõik kadunud oli. Dubidon sai aga enese üle walitsemise tagasi:

"Pomponi nimel, mis siin sünnib?"

Ja nüüd ruttu . . . kistuge ennast riidest lahti, ennem kui rääb'laste läheb!"

Laduur wiivitas:

"Mi—is? Kas ei saanud aru? Kisu enn'ft riidest lahti!"

Agathe ruttas seletama:

"Herra, lubage ma räägin teile . . ."

"Ma ei kuule midagi. Ja teie, tolmuahw, kas saite minust aru? Kõh?!"

Laduur wõttis bluusa ja tanu ära.

Dubidon tundis ta kohe ära:

"Sei, Laduur! Mis tahtsid ja nendes riides tegema hakata, elajas?"

"Se . . . he . . ."

Nüüd pööras wanamees Agathe poole:

"Teil oli julgus mulle ütelda, et tema teie õde on! . . . Tore õde küll! Millega teie ennast wabandate?"

"Waadake, majoriherra . . . Laduur, kes meie poolt inimene on, tuli meile mulle wäikest "tere tulemast" ütleva. Mii kui ma teadsin, pidite te jahile minema ja ma kutsusin ta lõunaks siia."

"Mii see ikka on, kui kasid kodunt ära, siis rotid pidutsewad. Kuid mis asi sundis teid mardisantissi etendama?"

"Ma ei tahtnud, et teie teda pidite nägema ja ma ütlesin ta oma õde olewat."

Theofil, kellel hea süda oli, tegi magusa naeratus, patutas isa õla peale ja ütles:

Selwahid mägedemaal.

„See lõpp! . . . Ära kurwasta neid!“

„Ja, ma tahan ka lõppu teha. Rahju, et ma praegu heas tujus olen — asi on naljat's. Aga, Pomponi nimel, teineford teie enam terve nahaga ei pääse! Seeford tahan ma sind omale tentfikuks võtta ja ka Agathe võib ilka teenistusesse jääda.“

„Oh, tänan, majoriherra,“ hüüdis liigutatud Agathe. Ladaur otstis taskust ninarätkit, seft filmad hakkasid rõõmu pärast niiskeks minema.

„Kuida ma teid tänan! Teie saate minuga rahul olema. Ma tahan teid eluaeg meeles pidada!“

„Mitte midgi pole vaja. Teenige, tehke ruttu pulmad ja muretsege minule palju väikseid dragunisi — see on kõik, mida ma teilt nõuan!“

Ja mõlemad armastajad ruttasid üheteise kaenlasse, kuna tubli Dubidon neid õnnest säravate filmadega pealt vaatas . . .

Fernand Mittoni järele
Cladiator

Hirmusünnitaja.

Ta oli meil kõõgitüdrukaks ja, peab tunnistama, teenis ülikorratult. Kuid kuidu oli ta genialne. Niipea kui ta meie teenistusesse astus, sai ta, arvatavaste, toatriidruku läbi teada, et mina ja minu ema leiget suppi, kõrvenud kotletta ja saapatalla sarnaselt wiinsteid pannutoola ei jalli.

Kui ma esimest korda kõõli astusin teada sellepärast noomima, leidisin ta akna all seiswat ja teriti uulitsale wahtivat. Ta lai selg woogas, ja ta rinnust tuli, nagu väljatistult, nuuksumine.

„Mis on?“ küsisin ma. „Mis on teiega juhtunud?“

„Oh, preili, ei teie jaa mul tudagi abiks olla! Täna on just aasta, kui mu õde Anna ära suri, ja ta seijab praegu nagu elus mu filmade ees. Kohtuuriija ütles, et alalised turvastused ta nii kaugele saatnud . . .“

„Kui kaugele?“ küsisin ma.

„Ta poos enese kapi sisse üles, milles perenaise riided rippusid. Mul oli nii kahju tema waesest perenaisest. Ta, waenefe, ehmatas nii kangeste, kui kapist riideid läts wõtma ja sealt äkitseft minu kallil Anna juba kõwats tardunult

leidis. Ta oli peaaegu nõrgameelseks minemas, ja ei suutnud enesele seda tudagi andeks anda, et alati tühjade asjade pärast minu waese dega tõrelenud oli. Ja ometi ei olnud Anna minust sugugi wiletjam teetja . . .“

Wõisin ma siis järele woel supi, kotlettide ja pannkookide pärast tõrelema hatata? Ema sattus ka ärewusesse, kui temale seda jutustasin, ja ma nägin pärast, tudas ta oma riidetapist kõit suured kontsjud wälja kistlus.

Peale selle sõitsin ma mõneks päewaks maale sugulaste juurde. Kui koju tagasi jõudsin, wõttis mind wafkalis kõõgitüdruk wastu. Ühel uulitsal, millest läbi sõitsime, pistis ta pea tõlla aknast wälja ja hakkas lugema:

„Katskümme üts, katskümme kolm . . . Ah waat! Kaheskümne wiies number . . . Waat' siin suri minu õde Liisa.“

„Teie nagu ütlesite, et ta nimi Anna oli?“

„See oli teine, noorem. Liisa aga oli minu järgmine, ja meie olime ühte nägu, nagu katsitud. Waenefe! Maja aknad laudadega kinni löõdud . . . Jah, mis seal imestada. Naabrid rääkisid, et peale seda õõseti sagedaste tema tarjatufi kuulnud, ja pejutüdrukul tulnud isegi kord peale seda trepi peal wastu . . .“

„Mis „peale seda“?“

„Peale õnnetuft, ikka. Ta ju uputas enese wannis ära!“

„Kui hirmus! Kats õde on teil õnnetuft surma furnub.“

„Sellest, preili, et me liiga õrnad oleme. See on meil juba emast saadit weres . . . Kohtuuriimisel selgus siis, et see kurwastamisest, puudulikust unerahust tulnud. Meie perekonnas ei jää kesti enne testõõd magama, Liisa perenaine aga ei saanud sellest aru ja äratas teda alati hommikul liiga wارا. Sellepärast ei saanudki ta ilma õõ und täis puhata!“

Wõite enesele ette kujutada, mis ma tundsin, kui koju jõudes ema käest kuulsin:

„Tead ja, ja wõitsid õige kõõgitüdruku piut ette wõtta. Ta rikub ju igajuguse korra majas. Enne kell kahesat teada ülesse ei saa, noh, siis jääb ju kõit jõõmine hiljats ja kõit . . .“

Ma jutustasin emale Liisa surmast. Ema kahwatas. Peale selle pidas ta wannilambri mitu päewa lukkus.

Kuid lõppude lõpuks sai meie kannatus otja. Waja oli, maksu mis maksab, kõõgitüdrukust lahti saada. Kuid kordan, ta oli genialne naisterahwas, wõi, wähemalt, ülihea ettenägemisega. Ma ei suutnud üles ütlemisest suudki lahti teha, kui ta mulle ühe noore naisterahwa pildi filmade ette pani.

„See on minu wanem õde, preili.“

„Liisa?“

„Ei, preili. See waenefe Leena.“

„Ta suri ka ära?“

„Jah, preili. Perenaine lasi ta, asja ees teist taga, kohaft lahti, ja see kurwastas teda nõnda, et peast segaks läts. Uurimisel räägiti, nagu oletas ta kogemata joolahapet joonud. Kuid see on lollus . . . Tema surm on nende südametunnistuse peal, kes wafkndude puhastamisest joolahapet tarwitawad ja teenijate seijukorraft aru ei taha saada . . .“

Ma arwan, kõõgitüdruk oleks kõõgi tema puuduste peale waatamata meie juures nii kaua teeninud, kui ise oleks tahtnud, kui mitte saatus ise meile abiks poleks tulnud. Selleks heaks inglisk oli meie koguduse õpetaja proua, kes ise ta meile soovitanud.

„Noh, tudas Sohwiega rahul olete?“ küsis ta.

„Teate, tal on hull puudust,“ tähendas minu ema närwikult. „Wahel on ta otse wäljafannatamata, kuid ma arwan, et kõit need hirmsad sündmused, mis ta perekonnas ette tulnud, ta peast natute lollataks on teinud.“

„Misjuguft hirmsad sündmused?“ küsis õpetaja proua imestades. „Ma ei tea midagi sellefarnast.“

„Aga tema kolme de surm?“

„Misjuguft õbede? Sohwie on ju ainuke tütar. Ma tunnen teda wäikseft peale.“

„Mu armsam,“ pööras ema minu poole. „Mine koha kõõti, maffa Sohwiele kuupalk ette ja käsi ta filmapilk asjad kofku panna. Ja ütke toatüdrukule et ta teda filmast ei lajeks, nii kaua kui ta woel meil on.“

— or.

Sädad.

Pilgute Tallinna woogawasje elusje.

Karbeti kõhutõbe ja kolerat, sejt kuulda oli, et nad kaugemal juba liikuma hatanud. Ja sellepärast seadiz isalik linnawalitus igale poole uulitsatele rohelisteks wärowitud pütid teedetud weega pinitbele, et igalüks, kel janu, juua wõits.

Teadagi, et linnaelanikud linna-isade tänuwäärt tegewust hinnata ostasid ja wett rohkeste tarwitati. Mis sellest, et pütialused pingid nii madalad olid, et koeradki mööda minnes pütikraanisid ja weepetrid oma torba hoolega, „wee-laskmisets“ tarwitama hakkasid — kõhutõppe ja koleraste ei jäänud linnas ometi keegi: ei koer ega inimene!

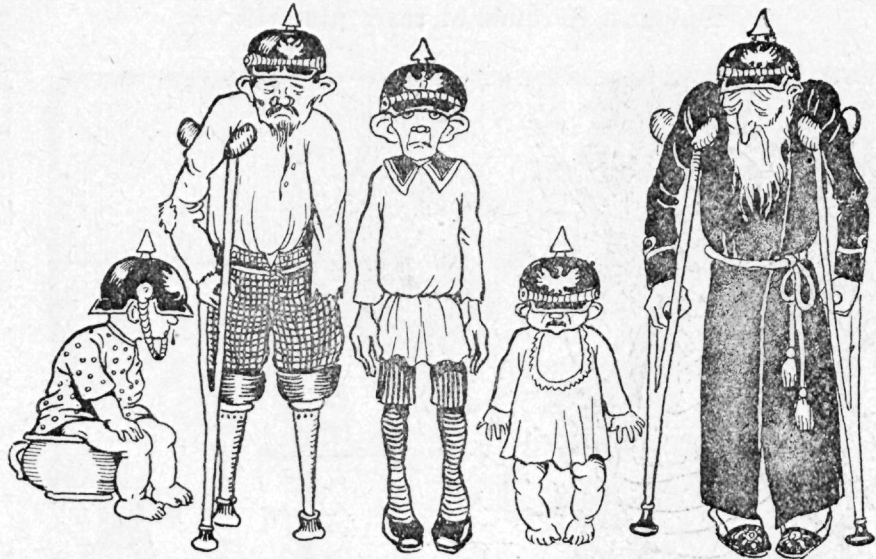
Hullem oli lugu suhtruaga. See nälg ajas kõik linnas jalule. Seda seisimist ja woorimist, kuulamist ja ootamist suhtrukaupmeeste uste taga, kel seda weel anda oli, õigemine: kes weel nii head olid ja ütlesid, et neil seda weel on! Dotas isa, potas ema, ootasid tütreid ja pojadki. Unnelik, kel sel puhul lapsi oli! Igale ootajale anti kümme naela, ja lasterikkal perefonnal oli õhtul jällegi oma jada naela suhtrut kodus, kuna tal wõimalus oli järgmisel päewalgi jada naela koju tuua ning kappi tagawaraks paigale panna. Ainult need, kel suhtru ja raha ja aeg ja naine ning lapjed puudusid, pidid suhtru pärast rihma pingutama ja magust ilma jääma. Kuid seegi häda läks mööda.

Tuli weel hullem häda — peenite raha kadus ära nagu maa alla. Ühel hommilul ilmub piimamees ja nõuab, et talle piima eest peenitest raha antaks. Temale järgneb leitwamees. Seesama nõudmine. Ka lihunik nõuab seda. Inimene läheb poodi — jälle seesama nõudmine. Ja nii läheb asi päew otsja. Läheb teine ja kolmas päerugi. Igakuks tahab peenitest raha, aga kellegil seda ei ole. Jää wõdi nälg, raha on, aga osta ei saa midagi, wahetamisest pole juttugi. Küll toodakse riigipangast peenitest raha, küll määras komendant raha kinnihoidjatele trahwi, peenitest raha on ometi nii wähe liikumas, et mõne inimese otse kritikalisesse seisutorda paneb, kuna teistel teda kodus arwatawaste sadadeksaupa lastis on. Igaliühel on paber näpu wahel, peenitest raha pole kellegil. Kui aga inimesed teatsid, et tootukraabitud hõberaha waenlase tulekul kõik wäärtuse kaotab, nagu seda sõjapiirilt kuulda, nad jätaksid ta tatistamata käima, ning inimesed pääsetesid kõige kurjema kurja küülist.

Meljas häda on kuulujuttude-häda. No küll neid sepsitatakse! Üks tõenäolisem kui teine, teine wõimatam tolmamandast. Otse hale on kuulda, misjuguist lollust kõik usatakse. Näib, nagu olets jõda kõik loogikalise mõtlemise-wõimu ära häwitunud. Kuid nähtawaste on inimeste ergud nii pingul, et neid iga kergemgi tuulepuhang wärisema paneb. Kas külmawereljus sellest wirwendusest weel wõidu saab, on wäga küsitaw, wähemalt esiotja.

Alga kuna eesilajad kõik sõjaraskused waitides ära kannawad, kümnete tuhandatena sõjawäljal waewa näewad ja sõjahädalisi kodusti nii, kudas jõud wähegi kannab, toetawad, keerutab kohalik must Wene leht meie juba poomise nõõri, meid isikliku kasu püüdel ja nähtawaste kellegi — suurema musta näpunäitel, mitte millegis wähegas kui aruandmises süüdistades. Unnelik leidub aga wististe ainult mõni üksik must, kes seda putru jüüa ihtab ja selle jodi peale hambaid ihub. Nimelt mõni niisugune must, kelle magu kõitsugu jodid ära seedib ja kes on harjunud sögases wees kalu püüdma. Rained waatlejad teawad, mis kõige selle taga sejab.

Noli me tangere.

Saksa wiimased tagawarawälised, keda ta Austriale itallaste wastu abiks jaadab.

Arusaamata. Kirjastaja: „Teie luuletusi ei wõid ma tarwitada! Ma olen neid lugenud, aga ma jään täiesti külmaks.“

Luuletaja: „Arusaamata! Ja ma higitastin luuletades ometi nii hirmjaste.“

Mis on arwustus? Arwustus on, kui seda halwaks teha püütakse, mida teine heaks teha püüdis.

Kuri otsus. A.: „Ütle mulle, armas sõber, on sinu naine ka uudishimulik?“

B.: „Tema? Ta on üleüldse ainult uudishimu pärast ilmale sündinud.“

Arusaaja naaber. „Ma olen klawerihääldefeadja, armuline preili.“

„Ma ei ole ühtki klawerihääldefeadjat tellinud.“

„Seda küll — aga see herra, kes teie wastas elab.“

Naiste loogika. Näitleja A.: „Mispärast on meie naisjed selle uue näitlejanna peale wihased?“

Näitleja B.: „Sellepärast, et nad temast midagi halba ei tea ütelda.“

«Vox».

Ujakohased ajalehekulutusjed.

Peaegu iisna uus hõbekaanega õllekruus on õlle puuduse pärast müüa.

10.000 rubla sellele, kes mulle niisuguse klaweri ehitab, mille helisid ainult seesinane kuuleb, kes teda mängib. Ostjaid oleks palju.

Elumees, kellel kõige wiisakamad wõlauskujad on, soowib abieluse astuda.

Näigus noormees otsib hinnawäärilist naist.

Noor wiisakas neiu, kellel kuus täiskaswanud õde, soowiks ruumipuuduse pärast mehele minna.

Üksik soowib abieluse astuda. Niisugustele, kes temale tema endist meest meelde ei tuleta, antakse eesõigus.

«Vox».

Bulgaria Ferdinandi raste filmapilt.

„... Tont teab, kas lõõks nüüd õige liitlaste, või — jakslaste poole??“

Wilnu. R a a m a t u p i d a j a : „Kas ma ei peaks Lambertile üles ütlemä? Sellest saadik, kus ta naisemees on, tuleb ta hommikul alati pooltundi hiljem kontoris ja lähed õhtul pooltundi varem ära.“

Rontoriomanik: „Jätke see juba. Ei wälta kuigi kaua, seal tuleb ta hommikuti pooltundi varem ja jääb õhtul pooltundi kauemaks.“

Optimist. „... Mis, kakssteist last on teil? Kudas saate nende suurte kuludega ometi hakkama? Loit, riie, saapad — kõik kaheteist kordjelt!“

„Noh, olge itka, tosinawiisi on ju kõik odavam!“

Lapsesun. „Noh, Karlise, ja kaswad ju iga päewaga. Warsti oled sa ifast juurem juba.“

„Tore, siis peab tema minu wanu püüfa kandma.“

Loomamajas. L a p s : „Oh, ema, waata ometi, see wäike waene kaamel on ta juba küürakas!“

Profesior, nagu itka... „Tulge ruttu, herra profesior, waras on meie tubadesse tunginud.“

„Ütelge talle, mul pole aega.“

Põhjusjed. Bangimaja ülem praegu toodud kurjategijale : „Mis põhjusel te siis nüüd õige wangi jattusite?“

W a n g : „Minu kaitseja teadis liiga wähe, ja prokurör teadis liiga palju.“

Koolis. Kooliõpetaja (lainsale koolipoisile) : „Kui Aleksander Suur nii wana oli kui teie, oli tal juba pea-aegu terve ilm wõidetud.“

Koolipois: „Jah, aga tal oli ka Aristoteles õpetajaks.“

Linnandunikkude walimisel. „Mis pead sa nendest kahest linnaisa kandidatidist?“ küsis üks linnawolinik teiselt walimise puhul.

„Mis ma nendest pean?“ oli wastus : „kui neile otja waatan, olen rõõmus, et ainult üks nendest walitakse.“

Abielumees. Nadamal oli hea — temale ei wõinud tema naine ometi mõnda teist meest eestujuks seada!!

Kodusõda. „... Noh, kudas sa oma abikaasaga elad?“
J s a n d K : „On weel teadmata — kes wõidab.“

Meie Matsi järgmine (55.) sõjanummer ilmub 5. septembril.

Meie Matsi aastatellijad saawad hinnata kaasa :

Seinakalender 1915. Teaduse tähtsamat 1915. a. — 15 f. Tallinna linna plaan — 25 f. 6 ja 7 Moosese raamat — 2 r. Elutungu awaldused — 60 f. Seitseme liiduriigi hümnused — 40 f. Kodune kofk — 1 r. Kaasanded, wärsaarwatud seni weel ilmumata „Seitseme liiduriigi hümnused,“ saadetakse kohe peale tellimiseraha kättesaamist ära. Ruudewiisi tellijad saawad kaasanded osataupa.

N. B. Üksikute numbrite ostjaid palume lahkest tärehele panna, et neile ostmisel mõnda teist „Meie Matsi“ nime- ja kujulist lehte meie lehe asemel kätte ei pistetaks.

Дов. воен. цензурою. Wastutaw toimetaja Jakob Jaakon. Wäljaandja J. Mui. W. Schiffer'i trükk, Tallinnas

EESTI
RAHVUSRAAMATUKOGU
AR